

Irina Hareț

PLANTĂM UN MĂR

Piesă comisionată de Centrul Philip Arnoult pentru
Dezvoltarea Teatrului Internațional (SUA)

Traducere de Raluca Rădulescu
Cu sprijinul lui John Freedman & al Nataliei Bratus
București, 2 mai 2022

Meri pitici. Ocupă mai puțin loc și sunt mai potriviți pentru înălțimea mea. Primăvara înfloresc și miros frumos. Și pot să ajung și eu să-i miros fără scară. Iar toamna pot să culeg fructele dulci. Sursele de pe internet spun că vor face fructe încă din al treilea an de la plantarea puiețului. O să aștept. Principalul e să mă înțeleg cu vecinul. El are un tractor, iar noi avem un teren abandonat, invadat de vegetație. Am cumpărat de curând o casă la țară, cu ceva teren. Am făcut eforturi mari să reparăm casa, așa că de teren nici nu ne-am atins. Ne-am gândit mult până să ne hotărâm ce vrem să cultivăm pe el.

Distanța dintre copaci trebuie să fie de 3 metri, iar groapa pentru plantare trebuie să aibă o adâncime de 70 de centimetri.

Îmaginează-ți, zice bărbatul meu, că sunt doar niște copii care se joacă de-a războiul. Stăteam liniștiți, într-o noapte înstelată, când au început din senin să sune alarma antiaeriană. „Drone, drone” – strigau oamenii în tot satul și alergau la mașini. Eu am zis: „Oameni buni, sunt stele, stele sclipitoare.” „Sunt drone, sunt drone, se mișcă.” – m-au contrazis băieții. Am găsit un articol pe wikipedia despre sclipirea stelelor și-am pus link-ul pe grupul comun de apărare civilă teritorială. Uite ce scriu acum! Râde și-mi întinde telefonul cu o fereastră deschisă pe grupul de Viber, unde bărbații din apărarea teritorială află orele când sunt de serviciu, echipele și împărtășesc știri.

De fapt, ezit să mă duc la vecin și să-l întreb: „Vreți să ne arăți și nouă pământul?”. Contra cost, se înțelege! Cei care ne-au vândut casa, foștii proprietari, ne-au spus că i-ați ajutat mereu. Ajutați-ne și pe noi. Nici măcar când am trecut prin fața casei lui, cu nepoata mea de trei ani, și i-am văzut tractorul, n-am îndrăznit. Am spus doar: Bună ziua. În satul ăsta oamenii se salută unii pe alții cu atâta gingășie... În loc de bună ziua, copiii zic: „Fericire, sănătate!” Adulții adaugă: „Să-ți dea Dumnezeu sănătate!”. Eu încă spun: „Bună ziua” sau „Bună seara”. Dar o să învăț și eu.

Mă plimbam cu Variulka mea, ne-am întâlnit cu un vecin, l-am salutat, și apoi ne-am întâlnit cu un vierme. Unul lung și gras care traversa drumul. Cea mică a decis că viermele e în pericol, fiindcă treceau mașini pe lângă el. Am stat și ne-am uitat la vierme aproape o oră cum se deplasa încet-încet și

am rugat mașinile să-l ocolească. Până la urmă viermele a ajuns pe partea cealaltă a drumului și s-a strecurat pe sub frunze. Varia și-a continuat mulțumită plimbarea. E foarte inteligentă pentru vârsta ei. Și poate spune lucruri uimitoare:

- Unde e mama ta? – m-a întrebat ea.
- A murit, – i-am răspuns eu.
- Și pe tine cine o să te mai îmbrățișeze și să te mângâie?

Apoi a zis că-și amintește cum e să fii mort. Eu, zice, când eram moartă, nu puteam să-mi mișc mâinile și picioarele. Și nu vedeam nimic.

Eu nu plâng, nu mai am lacrimi, doar o furie feroce. Îmi imaginez că blocul înalt în care locuiesc copiii mei, e lovit de o bombă cu dispersie și îi ucide toți: pe ginerele meu, pe fiica mea, pe Varia și pe micul meu Orcik, care nu are încă un an.

Puneți separat stratul de pământ cu vegetație, de la suprafață, apoi amestecați pământul cu turbă și humus și adăugați un amestec de superfosfat și cenușă de lemn. Înfigeți un țaruș în interiorul gropii și adăugați amestecul de pământ deja pregătit. Apoi adăugați stratul de pământ pus de o parte. Așezați puietul în mijlocul gropii și întindeți-i rădăcinile. E foarte important ca rădăcinile fine ale copacului să nu se atingă de îngrășământ, care le poate arde.

Ba mai mult, zice bărbatul meu, la oamenii mei au ajuns zvonuri cum că a aterizat o echipă rusă de desant. Din nou agitație, planuri pentru a o dezarma. Apoi au conștientizat că nici măcar nu aveau arme. Atunci am început să ne gândim ce e de făcut. Eu am propus să înfigem o furcă cu coada în pământ și cu vârful în sus. Să se planteze în ea nemernicii.

O să vin la voi pe tanc, zice unchiul meu de la Moscova, sunteți fasciști și naziști. Trebuie să fiți dezarmați. Da, dragă unchiule Sașa, femeile din maternitatea din Mariupol cu bebelușii lor, ei sunt cei mai mari dușmani ai voștri. Ați distrus centrul fascismului și nazismului din țara noastră. Și bunicile care stau în subsolurile din Ohtîrka, și copiii mici pe care i-ați ucis, și persoanele cu dizabilități care nu au acces la medicamente.

Eu nu plâng. Se spune că e mai ușor când îți curg lacrimile, chiar face bine.

În regiunea noastră e liniște, din când în când mai auzim sirene și alarme, dar până acum nu am fost bombardată. Mă simt chiar vinovată că sora mea de la Harkov e bombardată, rudele mele din Kiev sunt bombardate, încerc să nu mă gândesc la numeroasele locuri în care oamenii sunt în pragul dezastrului umanitar, fără apă, fără mâncare, fără medicamente, unde copiii mor de deshidratare. Aproape în fiecare zi primesc refugiați. Obosiți, cu priviri speriate. Un băiețel de cinci ani a vrut să se uite la desene animate. Stătea se uita liniștit, și deodată, muzica din desene a sunat ca o alarmă, copilul a sărit și s-a băgat repede sub pat, strigând și plângând: „Mami, mami”. După aia au mai fost mulți copii și adulți așa. Nu apucă să se usuce lenjeriile, iar de gătit, gătesc în continuu. Mi se termină resursele interne.

Oboseală. Și eu nu plâng. Nu am lacrimi.

După plantare, pământul trebuie tasat în jurul puiețului, iar la jumătate de metru de el trebuie construit de jur împrejur ca un dig înalt de 15 cm, și în căldarea formată se toarnă 25-30 de litri de apă.

Mi-e rușine să recunosc, dar în prima zi de război am avut diaree și stare de vomă. Am crezut că am făcut vreo intoxicație. Mă gândeam că, dacă ne-ar lovi casa o bombă, ce inestetic aş muri, cu pantalonii în vine pe wc. Ce moarte ridicolă! Zilele trec de parcă ar fi ani, iar viața liniștită pare ceva îndepărtat și intangibil. Dar eu am o adevărată rezervă de răbdare și de furie. Și mai am și o rezervă de pastile fără de care nu pot trăi. Dacă se termină, o să mor în trei luni de o moarte urâtă. Internetul spune că în cele din urmă voi adormi. Măcar o să dorm puțin. Nu vreau să le creez probleme alor mei, nu vreau să-i stresez. Nu vreau să fiu veriga slabă și o povară, dacă orașul nostru va fi înconjurat. Nu știu cum trăiesc oamenii cu diagnosticul meu și fără pastile într-un oraș înconjurat. Aveți răbdare, dragii mei. Aveți răbdare, vom câștiga. Încerc să nu mă gândesc la cei care au nevoie de insulină. Situația lor e mai gravă decât a mea. Ei nu au trei luni la dispoziție.

Deoarece sistemul radicular la acest soi de măr este superficial... Azi am avut și diaree, și greață. M-am dus să vomit. Deci, ce se întâmplă cu merii? Da, nu trebuie să lăsăm rădăcinile să se usuce. Udarea și mulcirea trebuie să fie constante. Trebuie să notez ca să nu uit. O să am de unde îmi aduce aminte când o să uit.

Nepotul meu de la Moscova, Andriușa, care are cinci ani și stă cu bona, a găsit un portret al lui Putin, a luat o foarfecă, l-a tăiat în bucățele și a zis:

„Vreau să mori.” Bona s-a speriat, i-a certat pe părinți și l-a avertizat să nu facă așa ceva la grădiniță.

În vremurile astea de furie și ură avem nevoie de dragoste și umanitate. Fiica mea cea mică e însărcinată și e foarte speriată. M-a sunat să-mi spună că a fost o alarmă de raid aerian, că era afară și nu știa unde să se ascundă, și-au început să-mi tremure mâinile și picioarele. Dar nu-i nimic, nu-i nimic, îmi tot repet. Nu-i nimic, trebuie doar să ai răbdare, să lupți și să înduri durerea. E ca și cum ai naște. Apoi te uiți la copil și te gândești: ce tare sunt, am reușit. O să ne descurcăm.